

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

24 juni 2008

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek
wat de benoemingsvoorwaarden
voor raadsheren betreft**

**ADVIES VAN DE HOGE RAAD
VOOR DE JUSTITIE**

INHOUDSTAFEL

Sectie 1.	Inleiding	3
Sectie 2.	Doelstelling van het wetsvoorstel.....	3
Sectie 3.	De huidige tekst van artikel 207, § 3, van het Gerechtelijk Wetboek.....	3
Sectie 4.	De logica van de tekst zelf	5
Sectie 5.	De logica van de tekst voor de toegangs- voorwaarden tot de andere gerechtelijke functies	6
Sectie 6.	Analyse van het wetsvoorstel.....	6
6.1.	De bestaansreden van het wetsvoorstel.....	6
6.2.	De voorgestelde oplossing van het wetsvoorstel	7

Voorgaande documenten:

Doc 52 **1159/ (2007/2008):**

001: Wetsvoorstel van mevrouw De Schamphelaere c.s.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

24 juin 2008

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code judiciaire en
ce qui concerne les conditions
de nomination des conseillers**

**AVIS DU CONSEIL SUPÉRIEUR
DE LA JUSTICE**

TABLE DES MATIÈRES

Section 1.	Introduction	3
Section 2.	L'objet de la proposition	3
Section 3.	Le texte actuel de l'article 207, § 3 du Code judiciaire.....	3
Section 4.	La logique du texte lui-même.....	5
Section 5.	La logique du texte dans les conditions d'accès aux autres fonctions judiciaires.....	6
Section 6.	L'analyse de la proposition de loi	6
6.1.	Quant à sa raison d'être	6
6.2.	Quant à la solution proposée par la proposition de loi	6

Documents précédents:

Doc 52 **1159/ (2007/2008):**

001: Proposition de loi de Mme De Schamphelaere et consorts.

cdH	:	centre démocrate Humaniste	
CD&V – N-VA	:	Christen-Democratisch en Vlaams/Nieuw-Vlaamse Alliantie	
Ecolo-Groen!	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen	
FN	:	Front National	
LDD	:	Lijst Dedecker	
MR	:	Mouvement Réformateur	
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten	
PS	:	Parti Socialiste	
sp.a+VI.Pro	:	Socialistische partij anders + VlaamsProgressieven	
VB	:	Vlaams Belang	

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 52 0000/000 :	Parlementair document van de 52 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 52 0000/000 :	Document parlementaire de la 52 ^{ème} législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA :	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA :	Questions et Réponses écrites
CRIV :	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)	CRIV :	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
CRABV :	Beknopt Verslag (blauwe kaft)	CRABV :	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
CRIV :	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)	CRIV :	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
PLEN :	Plenum	PLEN :	Séance plénière
COM :	Commissievergadering	COM :	Réunion de commission
MOT :	moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT :	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
Bestellingen :	Commandes :
Natieplein 2	Place de la Nation 2
1008 Brussel	1008 Bruxelles
Tel. : 02/ 549 81 60	Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be	www.laChambre.be
e-mail : publicaties@deKamer.be	e-mail : publications@laChambre.be

SECTIE 1**INLEIDING**

De Kamer heeft tijdens zijn plenaire vergadering van 29 mei 2008 beslist om met toepassing van artikel 259*bis*-18, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek, een advies met spoedeisend karakter van de Hoge Raad voor de Justitie in te winnen over het wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek wat de benoemingsvoorwaarden voor raadsheren betreft (wetsvoorstel van mevrouw Mia De Schamphelaere c.s., Doc. nr. 52-1159/001).

Bij brief van 3 juni 2008 heeft de voorzitter van de Kamer van volkvertegenwoordigers die beslissing meegedeeld aan de Hoge Raad voor de Justitie.

Overeenkomstig de wet werd de leden van de algemene vergadering gevraagd om binnen de vooropgestelde termijn hun schriftelijke opmerkingen aan de Verenigde advies- en onderzoekscommissie te bezorgen.

SECTIE 2**DOELSTELLING VAN HET WETSVORSTEL**

Het wetsvoorstel is enkel bedoeld om in artikel 207, § 3, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek, het woord «vijftien» te vervangen door het woord «tien».

Als motivering wordt aangevoerd dat in de rechtscolleges en korpsen van het niveau hof van beroep plaatsen vacant zijn gebleven niettegenstaande er kandidaten voor waren, die echter niet voldeden aan de anciënniteitsvoorwaarde van 10 jaar in een juridische functie.

SECTIE 3**DE HUIDIGE TEKST VAN ARTIKEL 207, § 3, VAN HET GERECHTELIJK WETBOEK**

Art. 207. <W 1998-12-22/47, art. 33, 066; Inwerking-treding: 02-08-2000>

«§ 3. Om tot raadsheer in het hof van beroep of in het arbeidshof te worden benoemd moet de kandidaat doctor of licentiaat in de rechten zijn en:

1° hetzij sedert ten minste vijftien jaar juridische functies uitoefenen, waarvan de laatste vijf jaar als lid van de zittende magistratuur of magistraat van het openbaar ministerie;

SECTION 1**INTRODUCTION**

Lors de sa réunion plénière du 29 mai 2008, la Chambre des représentants a décidé, en application de l'article 259*bis*-18 § 2, du Code judiciaire, de recueillir un avis à caractère urgent du Conseil supérieur de la Justice sur la proposition de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne les conditions de nomination des conseillers (proposition de Madame Mia De Schamphelaere et consorts, Doc. n° 52 1159/001).

Le président de la Chambre des représentants a communiqué cette décision au Conseil supérieur de la Justice par courrier du 3 juin 2008.

Conformément à la loi, les membres de l'assemblée générale ont été invités, dans le délai mentionné, à faire part de leurs observations par écrit à la Commission d'avis et d'enquête réunie.

SECTION 2**L'OBJET DE LA PROPOSITION**

La proposition a pour seul objet de remplacer, dans l'article 207, § 3, 1° du Code judiciaire, le mot «quinze» par le mot «dix».

La motivation est que des postes dans les juridictions et corps du niveau d'appel sont restés vacants alors que des candidats existaient mais qu'ils ne remplissaient pas la condition d'ancienneté de 10 ans de fonctions juridiques.

SECTION 3**LE TEXTE ACTUEL DE L'ARTICLE 207, § 3 DU CODE JUDICIAIRE**

Art. 207. <L 1998-12-22/47, art. 33, 066; En vigueur: 02-08-2000>

«§ 3. Pour pouvoir être nommé conseiller à la cour d'appel ou à la cour du travail, le candidat doit être docteur ou licencié en droit et:

1° soit, exercer des fonctions juridiques depuis au moins quinze années, dont les cinq dernières en tant que magistrat du siège ou du ministère public;

2° (hetzij voor het bij artikel 259*bis*-9, § 1, voorgeschreven examen inzake beroepsbekwaamheid geslaagd zijn en sedert ten minste vijftien jaar ononderbroken werkzaam zijn als advocaat of een gecumuleerde ervaring van minstens vijftien jaar hebben als advocaat en als lid van de zittende magistratuur of magistraat van het openbaar ministerie;) <W 2003-05-03/45, art. 12, 110; Inwerkingtreding: 02-06-2003>

3° hetzij de bij artikel 259*octies* voorgeschreven gerechtelijke stage hebben door gemaakt en sedert ten minste zeven jaar het ambt van lid van de zittende magistratuur of van het openbaar ministerie uitoefenen.»

Ter info, de tekst werd nog niet zo lang geleden gewijzigd bij wet van 3 mei 2003. Hierna volgt de tekst zoals die voordien luidde

Art. 207. <W 1998-12-22/47, art. 33, 066; ED: 02-08-2000>

«§ 3. Om tot raadsheer in het hof van beroep of in het arbeidshof te worden benoemd moet de kandidaat doctor of licentiaat in de rechten zijn en:

1° hetzij sedert ten minste vijftien jaar juridische functies uitoefenen, waarvan de laatste vijf jaar als lid van de zittende magistratuur of magistraat van het openbaar ministerie;

2° hetzij voor het bij artikel 259*bis*-9, § 1, voorgeschreven examen inzake beroepsbekwaamheid geslaagd zijn en sedert ten minste vijftien jaar ononderbroken werkzaam zijn als advocaat;

3° hetzij de bij artikel 259*octies* voorgeschreven gerechtelijke stage hebben door gemaakt en sedert ten minste zeven jaar het ambt van lid van de zittende magistratuur of van het openbaar ministerie uitoefenen.»

Bovendien is § 3 van artikel 207 eveneens de referentie voor de ambten van substituut-generaal (zie artikel 209, § 2):

Art. 209. <W 1998-12-22/47, art. 36, 066; ED: 02-08-2000>

«§ 2. Om tot substituut-procureur-generaal bij het hof van beroep of substituut-generaal bij het arbeidshof te worden benoemd moet de kandidaat voldoen aan de voorwaarden bedoeld in artikel 207, § 3.»

2° (soit, avoir réussi l'examen d'aptitude professionnelle prévu par l'article 259*bis*-9, § 1^{er}, et exercer la profession d'avocat depuis au moins quinze années sans interruption, ou compter au moins quinze années d'expérience cumulée en qualité d'avocat et de membre de la magistrature assise ou du ministère public;) <L 2003-05-03/45, art. 12, 110; En vigueur: 02-06-2003>

3° soit, avoir accompli le stage judiciaire prévu par l'article 259*octies* et exercer depuis au moins sept années les fonctions de magistrat du siège ou du ministère public.»

Pour rappel, le texte a déjà été modifié récemment par une loi du 3 mai 2003. Ci-joint, le texte qui existait précédemment:

Art. 207. <L 1998-12-22/47, art. 33, 066; ED: 02-08-2000>

«§ 3. Pour pouvoir être nommé conseiller à la cour d'appel ou à la cour du travail, le candidat doit être docteur ou licencié en droit et:

1° soit, exercer des fonctions juridiques depuis au moins quinze années, dont les cinq dernières en tant que magistrat du siège ou du ministère public;

2° soit, avoir réussi l'examen d'aptitude professionnelle prévu par l'article 259*bis*-9, § 1^{er}, et exercer la profession d'avocat depuis au moins quinze années sans interruption;

3° soit, avoir accompli le stage judiciaire prévu par l'article 259*octies* et exercer depuis au moins sept années les fonctions de magistrat du siège ou du ministère public.»

Par ailleurs, ce § 3 de l'article 207 est aussi la référence pour les substitués généraux (voir l'article 209, § 2):

Art. 209. <L 1998-12-22/47, art. 36, 066; En vigueur: 02-08-2000>

«§ 2. Pour pouvoir être nommé substitut du procureur général près la cour d'appel ou substitut général près la cour du travail, le candidat doit satisfaire aux conditions visées à l'article 207, § 3.»

SECTIE 4**DE LOGICA VAN DE TEKST ZELF**

Artikel 207, § 3, bepaalt 3 mogelijke toegangshypothesen:

- een voor de kandidaten met als basisberoepservaring de gerechtelijke stage (zie 3°):

- een voor de kandidaten die geslaagd zijn voor het examen beroepsbekwaamheid en die als beroepservaring balie-ervaring of een gemengde ervaring balie-magistratuur hebben (zie 2°);

- de kandidaten die als beroepservaring 5 jaar als magistraat hebben (zie 1°).

Het artikel behoudt in de benoemingsvoorwaarden het principe van de gerechtelijke stage als bevoorrechte toegangsweg voor zover, om terug te keren naar de voorgestelde lichtere voorwaarden:

- de hypothesen uit 1° en 2° uitkomen bij een voorwaarde van 15 jaar beroepservaring;

- de hypothese van de stage uitkomt bij een ervaringsvoorwaarde van minder van 15 jaar (of 12 jaar bij de maximumhypothese van de lange stage, dat wil zeggen 1 jaar om in aanmerking te komen voor het vergelijkend examen + 1 jaar om de proeven van het vergelijkend examen af te leggen + 3 jaar lange stage + 7 jaar zoals bepaald in 3° van de besproken bepaling).

Hier weze al opgemerkt dat wanneer in de tekst sprake is van:

- gerechtelijke stage, de tekst geen onderscheid maakt tussen de korte en de lange stage;
- het ambt van magistraat, de tekst geen onderscheid maakt tussen de leden van de zittende magistratuur en de leden van het openbaar ministerie.

Aangezien de toegangsvoorwaarden voor een basisambt als magistraat van het openbaar ministerie minder hoog zijn dan die voor de basisambten van magistraat van de zetel (zie en vergelijk de artikelen 194 en 190 van het Gerechtelijk Wetboek), moet aldus worden vastgesteld dat in termen van volledige anciënniteit, de kandidaat die in de magistratuur is begonnen als lid van het openbaar ministerie, in theorie sneller kan worden benoemd in een rechtscollege of korps van het niveau hof van beroep dan de kandidaat die als magistraat begonnen is in een ambt van de zittende magistratuur.

SECTION 4**LA LOGIQUE DU TEXTE LUI-MEME**

L'article 207, § 3 prévoit 3 hypothèses d'accès:

- pour les candidats dont l'expérience professionnelle de base est le stage judiciaire (voir le 3°):

- pour les candidats qui ont passé l'examen d'aptitude et dont l'expérience professionnelle est le barreau ou une carrière mixte barreau-magistrature (voir le 2°);

- pour les candidats qui ont une expérience professionnelle de 5 ans comme magistrat (voir le 1°).

Le principe que le stage judiciaire est la voie privilégiée dans les conditions d'accès y est préservé dans la mesure où, à reprendre les hypothèses minimalistes au niveau des conditions:

- les hypothèses prévues au 1° et au 2° prévoient une condition d'expérience professionnelle de 15 ans;

- l'hypothèse du stage donne une condition d'expérience de moins de 15 ans (soit 12 ans si on prend le cas maximaliste du stage long, à savoir 1 an pour pouvoir présenter le concours + 1 an pour passer les épreuves du concours + 3 ans pour le stage long + les 7 ans prévus au 3° de la disposition en cause).

On peut déjà souligner à ce stade que le texte:

- lorsqu'il mentionne le stage judiciaire, vise indifféremment le stage court et le stage long;
- lorsqu'il vise la fonction de magistrat, vise indifféremment la magistrature du siège et la magistrature du ministère public.

Ainsi, les conditions d'accès pour rentrer dans la fonction de base de magistrat du ministère public étant moindres que celles pour rentrer dans la fonction de base de magistrat du siège (voir et comparer les articles 194 et 190 du Code judiciaire), il faut constater qu'en termes d'ancienneté globale, le candidat qui est passé par la fonction de magistrat du ministère public peut théoriquement être nommé plus rapidement dans une instance d'appel que celui qui est passé par la fonction de magistrat du siège.

SECTIE 5

DE LOGICA VAN DE TEKST VOOR DE TOEGANGS- VOORWAARDEN TOT DE ANDERE GERECHTE- LIJKE FUNCTIES

De huidige tekst is duidelijk coherent met de voorwaarden voor korpschef eerste aanleg (zie artikel 189 voor voorzitter van een rechtbank en de artikelen 194 en 193 voor de functies van procureur des Konings en arbeidsauditeur). Vóór de wet van 22 december 1998 bevatte de tekst overigens een gedeeltelijke verwijzing naar het genoemde artikel 189.

De huidige tekst is eveneens coherent met de benoemingsvoorwaarden voor de zittende magistratuur. Praktisch en eenvoudig voorgesteld bepaalt artikel 190 van het Gerechtelijk Wetboek immers de lange stage en het examen beroepsbekwaamheid als toegangswegen tot de zittende magistratuur met, voor de hypothese van het examen beroepsbekwaamheid, 10 jaar balie-ervaring, of 12 jaar ervaring in een juridische functie, of 5 jaar ervaring in sommige specifieke juridische functies van gerechtelijke aard of die in zeer nauw verband staan met de gerechtelijke wereld (zie 2° van § 2 van de bepaling).

SECTIE 6

ANALYSE VAN HET WETSVOORSTEL

6.1. *De bestaansreden van het wetsvoorstel*

Het wetsvoorstel gewaagt van een probleem van plaatsen die niet ingevuld raken omdat er geen kandidaten zijn die aan de benoemingsvoorwaarden voldoen.

Bij nazicht van de processen-verbaal van de benoemingscommissies voor de plaatsen die het wetsvoorstel vermeldt, blijkt:

- voor de plaats van substituut-procureur-generaal te Luik (B.S. van 13 december 2006): oorspronkelijk waren er twee kandidaten en heeft de CND niemand voorgedragen; nadien, na weigering door de minister van Justitie, heeft de CND een van de beide kandidaten voorgedragen;

- voor de plaats van substituut-procureur-generaal te Gent (B.S. van 17 januari 2007): oorspronkelijk waren er twee kandidaten voor die plaats; bij de voordracht door de BAC was de eerste kandidaat al voorgedragen voor een gelijkaardige plaats, en heeft de BAC de kandidatuur van de tweede kandidaat niet in aanmerking genomen;

SECTION 5

LA LOGIQUE DU TEXTE DANS LES CONDITIONS D'ACCES AUX AUTRES FONCTIONS JUDICIAIRES

Le texte actuel présente une cohérence évidente avec les conditions d'accès pour être chef de corps en première instance (voir l'article 189 pour la présidence d'un tribunal et les articles 194 et 193 pour les fonctions de procureur du Roi et d'auditeur du travail). La version du texte antérieure à la loi du 22 décembre 1998 contenait d'ailleurs un renvoi pour partie audit article 189.

Le texte actuel présente aussi une cohérence par rapport aux conditions de nomination de magistrat du siège. En effet, en pratique et de manière simplifiée, on peut retenir que l'article 190 du Code judiciaire prévoit que les voies d'accès pour devenir juge sont le stage long et l'examen d'aptitude avec, pour cette dernière hypothèse, soit une expérience de 10 ans au barreau, soit une expérience de 12 ans dans des fonctions juridiques, soit une expérience de 5 ans dans certaines fonctions juridiques spécifiques de nature judiciaire ou très proche du judiciaire (voir le 2° du § 2 de la disposition).

SECTION 6

L'ANALYSE DE LA PROPOSITION DE LOI

6.1. *Quant à sa raison d'être*

La proposition de loi fait état d'un problème de places laissées vacantes par absence de candidats dans les conditions de nomination.

Vérification faite dans les procès-verbaux des Commissions de nomination pour les places citées dans la proposition de loi, il apparaît que:

- pour la place de substitut du procureur général à Liège (M.B. du 13 décembre 2006): à l'origine, il y avait deux candidats, la CND n'a présenté personne, puis, sur le refus de la ministre de la Justice, la CND a présenté un des deux candidats;

- pour la place de substitut du procureur général à Gand (M.B. du 17 janvier 2007): à l'origine, il y avait deux candidates pour cette place, lors de la présentation par la BAC, la première avait déjà été présentée à une place similaire et la candidature de la deuxième n'a pas été retenue par la BAC;

– voor de plaats van raadsheer in het hof van beroep te Brussel (*B.S.* van 29 januari 2007): er was één kandidaat, die niet voor die plaats werd voorgedragen omdat zij al eerder voor een andere vacante plaats werd voorgedragen;

– voor de plaats van raadsheer in het arbeidshof te Brussel (*B.S.* van 30 maart 2007): er was één kandidaat, die door de benoemingscommissie niet in aanmerking werd genomen;

– de plaats van raadsheer in het hof van beroep te Brussel (*B.S.* van 16 mei 2007): er waren twee kandidaten, de benoemingscommissie heeft geen voordracht gedaan wegens een administratief probleem met het dossier van een van de kandidaten;

– de plaats van substituut-procureur-generaal te Gent (*B.S.* van 16 mei 2007): er was één kandidaat, die door de BAC niet in aanmerking werd genomen;

– de plaats van substituut-procureur-generaal te Gent (*B.S.* van 14 november 2007): er was één kandidaat, die door de BAC niet in aanmerking werd genomen omdat de kandidaat kort voordien werd benoemd tot een gelijkaardig ambt;

– de plaats van substituut-procureur-generaal te Antwerpen (*B.S.* van 14 december 2007): er waren geen kandidaten, de plaats werd opnieuw bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 29 februari 2008, de plaats wordt binnenkort behandeld door de BAC.

Kortom, hoewel het overdreven is om te stellen dat er zich voor die plaatsen geen kandidaten aanbieden, klopt het dat het aantal kandidaten voor die plaatsen zeer laag lag. Die situatie lijkt te wijzen op een wervingsprobleem voor de rechtscolleges en de korpsen van het niveau hof van beroep.

6.2. De voorgestelde oplossing van het wetsvoorstel

Ter herinnering, als enige oplossing wordt voorgesteld een verlaging van de anciënniteitsvoorwaarde die bepaald is in 1° van § 3 van artikel 207 van het Gerechtelijk Wetboek.

Technisch gesproken alleen al is die enige wijziging verbazingwekkend te noemen.

Als het de bedoeling is om voor de benoemingsvoorwaarden voor een rechtscollege of korps van het niveau hof van beroep de lat minder hoog te leggen, waarom dan niet in alle 3 de hypothesen van die § 3 het vereiste aantal jaren verminderen?

– pour la place de conseiller à la Cour d'appel de Bruxelles (*M.B.* du 29 janvier 2007): une seule candidate, non présentée pour cette place au motif qu'elle a déjà été présentée antérieurement à une autre place vacante;

– pour la place de conseiller à la Cour du travail de Bruxelles (*M.B.* du 30 mars 2007): une seule candidature qui n'a pas été retenue par la CND;

– pour la place de conseiller à la Cour d'appel de Bruxelles (*M.B.* du 16 mai 2007): deux candidatures, pas de présentation par la CND car le dossier d'un des candidats présente un problème administratif;

– pour la place de substitut du procureur général à Gand (*M.B.* du 16 mai 2007): une seule candidature non retenue par la BAC;

– pour la place de substitut du procureur général à Gand (*M.B.* du 14 novembre 2007): une seule candidature non retenue par la BAC au motif que la candidate vient d'être nommé à une place similaire;

– pour la place de substitut du procureur général à Anvers (*M.B.* du 14 décembre 2007): pas de candidature, la place a été republiée au *Moniteur belge* du 29 février 2008, la BAC doit examiner prochainement cette place.

En conclusion, s'il est donc exagéré de parler d'une absence de candidats pour ces places, il est bien exact que ces places ont attiré un nombre très faible de candidats qui paraît révélateur d'un problème de recrutement au niveau des juridictions et corps d'appel.

6.2. Quant à la solution proposée par la proposition de loi

Pour rappel, la seule solution proposée est l'abaissement des conditions d'ancienneté prévues dans le 1° du § 3 de l'article 207 du Code judiciaire.

Déjà, au niveau technique, on peut s'étonner de cette seule modification.

En effet, si le but est de diminuer les conditions d'accès pour une nomination dans une juridiction ou corps d'appel, pourquoi ne pas diminuer les conditions d'années dans les 3 hypothèses prévues dans ce § 3?

Het wetsvoorstel geeft daarover geen toelichting.

Bovendien rijst de vraag wat precies het profiel is van de personen voor wie de besproken wetswijziging bedoeld is.

Daarover geeft het wetsvoorstel evenmin toelichting.

Vastgesteld wordt evenwel dat er een duidelijke paradox bestaat tussen het voorgestelde wetsvoorstel en de benoemingsvoorwaarden voor het niveau eerste aanleg.

Per definitie is het punt 1° dat zou worden gewijzigd, bedoeld voor personen die al 5 jaar magistraat zijn en die dus, voor hun eerste benoeming tot magistraat, voldeden aan de benoemingsvoorwaarden voor die eerste benoeming.

Welnu, onder voorbehoud van de gerechtelijke stage (die echter bedoeld wordt in 3° en niet in 1° van de besproken bepaling), is de balie de gewoonlijke toegangsweg tot de zittende magistratuur, en voor een eerste benoeming via die toegangsweg wordt al een ervaring van 10 jaar vereist (zie hoger, nu 12 jaar ervaring in de uitoefening van juridische functies wordt vereist).

Gelet op wat voorafgaat is het dan ook nauwelijks duidelijk wat voor de zittende magistratuur de eventuele positieve inbreng is van de verminderde anciënniteitsvoorwaarde die het wetsvoorstel voorstelt.

Zo is de voorgestelde wijziging ten zeerste betwistbaar op het vlak van de coherentie in de onderscheiden toegangswegen tot gerechtelijke functies.

Bovendien werpt het wetsvoorstel, naast de bovenvermelde problemen van technische orde, ook een fundamenteel vraagpunt op, dat van de gegrondheid van lichtere ervaringsvoorwaarden voor de ambten van het niveau hoger beroep.

In dat verband kan nog een verbazende paradox worden vastgesteld. Aangezien sommigen voor het ambt van rechter de voorwaarden inzake beroepservaring nu al te laag vinden en daarom spreken van «baby-rechters», rijst de vraag of de goedkeuring van het onderhavige voorstel niet zal resulteren in «baby-raadsheren»?

Maar moet men zich eerst en vooral niet afvragen waarom er geen kandidaten zijn voor de ambten in de rechtscollèges en korpsen van het niveau hof van beroep?

La proposition ne s'explique pas sur ce point.

Au surplus, on peut se demander quels seront exactement les profils des personnes visées par la modification en cause.

La proposition n'est pas non plus développée sur ce point.

Or, il faut constater qu'il y a un paradoxe évident entre la disposition proposée et les conditions de nomination d'instance.

En effet, le point 1° qui serait modifié vise, par définition, des personnes qui sont magistrats depuis 5 ans et donc des personnes qui ont été, pour leur primo nomination, dans les conditions d'accès pour cette première nomination.

Or, sous réserve du stage judiciaire (mais qui est visé par le 3° et non par le 1° de la disposition en cause), la voie habituelle d'accès à la magistrature du siège est le barreau, voie pour laquelle est déjà exigée une expérience de 10 ans d'expérience avant une primo nomination (voir ci-dessus, une expérience de 12 ans étant exigée pour l'exercice de fonctions juridiques).

Dans ces conditions, on ne voit guère, pour la magistrature du siège, ce que pourrait apporter la diminution suggérée dans la proposition de loi.

Ainsi, la modification proposée est fortement contestable au niveau de la cohérence des voies d'accès aux fonctions judiciaires.

Par ailleurs, outre les problèmes techniques susvisés, la proposition pose une question fondamentale qui est le bien-fondé d'une diminution des exigences d'expérience pour les fonctions d'appel.

Dans ce cadre, on peut souligner aussi un paradoxe étonnant qui est que certains pensent que les conditions d'expérience professionnelle pour les juges sont déjà trop peu élevées, parlant de «baby juges». Si la proposition était adoptée, ne pourrait-on se retrouver en face de «baby conseillers»?

Mais, avant tout, ne faudrait-il pas s'interroger sur la raison d'un manque de candidats pour des fonctions dans les cours et corps d'appel?

Een interessante vaststelling in dat verband is onder meer dat de basisambten in de magistratuur wel werden opgewaardeerd, maar de ambten in de hoven van beroep, de arbeidshoven en bij het openbaar ministerie bij die hoven niet.

De afstand tussen die twee weddeniveaus is bijgevolg niet erg groot.

Te meer daar de potentiële kandidaten die werkzaam zijn in eerste aanleg soms een niet verwaarloosbare vergoeding genieten in de uitoefening van hun ambt (wachtdienstvergoeding voor parketsubstituten, vergoeding voor de uitoefening van een speciaal mandaat of van een adjunct-mandaat, en tweetaligheidspremie).

Daar kan een probleem van hogere reiskosten voor het woon-werkverkeer van en naar het hof van beroep, het arbeidshof of het openbaar ministerie bij die hoven bij komen.

De som van al die factoren kan zelfs een netto-inkomenverlies als uitkomst geven.

Uiteraard is een te groot verschil tussen enerzijds de weddes van eerste aanleg en anderzijds die van het hof van beroep, het arbeidshof of het openbaar ministerie bij die hoven wellicht niet wenselijk omdat dat magistraten van eerste aanleg ertoe zou kunnen aanzetten om voornamelijk om financiële redenen te solliciteren voor die hogere niveaus.

Niettemin is naar alle waarschijnlijkheid de huidige situatie, waarbij het verschil zeer klein tot nihil is of zelfs in de omgekeerde richting gaat, een bepalende reden waarom er geen interesse is voor de magistraatsambten in de hoven van beroep, de arbeidshoven en het openbaar ministerie bij die hoven (zie bijlage).

KRACHTLIJNEN VAN HET ADVIES

Het wetsvoorstel is bedoeld om het vereiste aantal jaren nuttige ervaring die bepaald zijn in artikel 207, § 3, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek, te verminderen van vijftien naar tien.

De Hoge Raad voor de Justitie stelt vast dat het zeer lage aantal kandidaten voor de magistraatsambten in de hoven van beroep, de arbeidshoven en de korpsen bij die hoven lijkt te wijzen op een wervingsprobleem op dat niveau.

Sur ce dernier point, il est intéressant de constater notamment que les fonctions de base dans la magistrature ont été réévaluées mais pas les fonctions des cours et corps d'appel.

La tension entre les traitements des juridictions d'instance et des cours et corps d'appel est donc moindre.

Elle l'est d'autant moins que les candidats potentiels d'instance bénéficient parfois d'une indemnité non négligeable dans le cadre de l'exercice de leurs fonctions (indemnité de garde pour les substituts du parquet, indemnité pour l'exercice d'un mandat spécial ou d'un mandat adjoint et prime de bilinguisme).

Peut encore s'ajouter un problème de frais de déplacement plus conséquents pour se rendre à la cour ou corps d'appel.

L'addition de toutes ces circonstances peut même entraîner une perte de revenus nets.

Certes, une tension trop forte entre les traitements des juridictions d'instance et des cours et corps d'appel n'est peut-être pas souhaitable car elle pourrait encourager un magistrat d'instance à postuler l'appel pour des raisons essentiellement financières.

Néanmoins, la situation actuelle d'une tension très faible voire inexistante ou même négative est vraisemblablement une cause majeure au désintérêt pour les fonctions de magistrat dans les cours et corps d'appel (voir annexe).

LIGNES DE FORCE DE L'AVIS

La proposition de loi a pour objet de diminuer, de quinze à dix, le nombre d'années d'expérience utile mentionné dans le 1° du § 3 de l'article 207 du Code judiciaire.

Le Conseil supérieur de la Justice constate que le nombre très peu élevé de candidats pour des fonctions de magistrat dans les cours et corps d'appel paraît révélateur d'un problème de recrutement à ce niveau d'appel.

De Hoge Raad voor de Justitie is niettemin van mening dat de oplossing die het wetsvoorstel naar voren schuift niet de goede oplossing is.

Vooreerst is die oplossing vanuit technisch oogpunt niet verantwoord:

- er wordt niet toegelicht waarom enkel 1° van § 3 wordt gewijzigd en niet parallel ook 2° en 3° van diezelfde paragraaf;

- er wordt niet toegelicht welke categorie(ën) van personen gebruik kunnen maken van de voorgestelde wijziging;

- het gevolg van de wijziging voor de coherentie tussen de toegangswegen tot gerechtelijke functies is sterk betwistbaar, zowel voor het ambt van rechter als voor de functie van korpschef eerste aanleg.

Met het oog op het vrijwaren van de kwaliteit van het gerecht is het bovendien niet wenselijk om minder zware toegangsvoorwaarden te bepalen voor de gerechtelijke functies in de hoven van beroep, de arbeidshoven en het openbaar ministerie bij die hoven.

De Hoge Raad voor de Justitie is van mening dat het verkieslijker is na te gaan om welke reden(en) er zich te weinig kandidaten aanbieden voor de hoven van beroep, de arbeidshoven en het openbaar ministerie bij die hoven.

Le Conseil supérieur de la Justice estime néanmoins que la solution avancée dans la proposition de loi n'est pas la bonne.

En effet, cette solution n'est déjà pas techniquement justifiée:

- elle n'expose pas pourquoi elle n'envisage qu'une modification du 1° du § 3 et pas une modification corrélatrice des 2° et 3° de ce même paragraphe;

- elle n'expose pas la ou les catégories de personnes qui pourraient bénéficier de la modification proposée;

- elle entraînerait une modification fortement contestable au niveau de la cohérence des voies d'accès aux fonctions judiciaires tant ce qui concerne les fonctions de juge que les fonctions de chef de corps en première instance.

Au surplus, pour préserver la qualité de l'institution judiciaire, il n'est pas souhaitable que les conditions pour accéder aux fonctions de magistrat dans les cours et corps d'appel soient allégées.

Le Conseil supérieur de la Justice estime qu'il serait préférable de se pencher sur la ou les raisons de ce manque de candidats dans les cours et corps d'appel.

ANNEXE

Geïndexeerde jaarwedden – zetel
Traitements annuels indexés - siège

Graad - Grade	Rechter Rechtbank eerste aanleg 10 j. ancienniteit. <i>Juge</i> <i>Tribunal de 1^e instance</i> <i>10 ans d'ancienneté</i>	Rechter Rechtbank eerste aanleg 15 j. ancienniteit <i>Juge</i> <i>Tribunal de 1^e instance</i> <i>15 ans d'ancienneté</i>	Rechter Rechtbank eerste aanleg 15 j. ancienniteit <i>Juge</i> <i>Tribunal de 1^e instance</i> <i>15 ans d'ancienneté</i>	Ondervoorzitter Rechtbank eerste aanleg 15 j. ancienniteit <i>Vice-Président</i> <i>Tribunal de 1^e instance</i> <i>15 ans d'ancienneté</i>	Ondervoorzitter Rechtbank eerste aanleg 15 j. ancienniteit <i>Vice-Président</i> <i>Tribunal de 1^e instance</i> <i>15 ans d'ancienneté</i>
Jaarwedde + weddebijslag 100 % <i>Traitement annuel + suppl. Trait. 100 %</i>	45.856,41	51.435,20	51.435,20	56.393,09	56.393,09
Weddebijslag onderzoeksrechter <i>Supplément traitement Juge d'instruction</i>			4.214,19		4.214,19
Totaal 100 % <i>Total 100 %</i>			55.649,39		60.607,28
Totaal geïndexeerd <i>Total indexé</i>	66.803,62	74.930,80	81.070,03	82.153,45	88.292,69

Graad - Grade	Raadsheer Hof van beroep 15 j. ancienniteit <i>Conseiller</i> <i>Cour d'appel</i> <i>15 ans d'ancienneté</i>
Jaarwedde + weddebijslag 100 % <i>Traitement annuel + suppl. trait. 100 %</i>	56.819,49
Totaal geïndexeerd <i>Total indexé</i>	82.774,63

Geïndexeerde jaarwedden – parket
Traitements annuels indexés - parquet

Graad - Grade	Substituut Rechtbank eerste aanleg 5 j. ancienniteit <i>Substitut Tribunal de 1^{re} instance 5 ans d'ancienneté</i>	Substituut Rechtbank eerste aanleg 10 j. ancienniteit <i>Substitut Tribunal de 1^{re} instance 10 ans d'ancienneté</i>	Substituut Rechtbank eerste aanleg 15 j. ancienniteit <i>Substitut Tribunal de 1^{re} instance 15 ans d'ancienneté</i>	Eerste substituut Rechtbank eerste aanleg 15 j. ancienniteit <i>Premier substitut Tribunal de 1^{re} instance 15 ans d'ancienneté</i>
Jaarwedde + weddebijslag 100 % <i>Traitement annuel + suppl. Trait. 100 %</i>	41.147,51	45.856,41	51.435,20	56.393,09
Premie wachtprestaties 100% (maximumbedrag) <i>Prime prestations de garde 100 % (montant maximum)</i>	4.239,00	4.239,00	4.239,00	2.119,50
Totaal 100 % <i>Total 100 %</i>	45.386,51	50.095,41	55.674,20	58.512,59
Totaal geïndexeerd <i>Total indexé</i>	66.119,07	72.978,99	81.106,17	85.241,14

Graad – Grade	Substituut-procureur- generaal Hof van beroep 15 j. ancienniteit <i>Substitut du procureur général Cour d'appel 15 ans d'ancienneté</i>
Jaarwedde + weddebijslag 100 % <i>Traitement annuel + suppl. trait. 100 %</i>	56.819,49
Totaal geïndexeerd <i>Total indexé</i>	82.774,63